
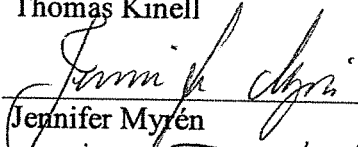
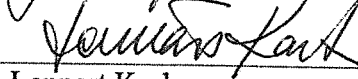
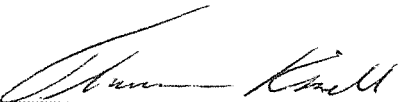

Plats och tid	Lugna Landet Sommen, kl. 13:00-16:45		
Beslutande	Jennifer Myrén, S, ordförande Rainer Fredriksson, S Gun-Inger Andersson, FP Britt-Inger Pettersson, S, § 78-82 Niklas Aus, V Lennart Karlsson, M Tony Lingeby, C Marie Karlsson, S, tjänstgörande ersättare Therése Gustafsson, KD, tjänstgörande ersättare Thorbjörn Andersson, V, tjänstgörande ersättare § 83-84		
Ersättare	Tobias Josefsson, FP		
Övriga deltagande	Lotta Gylling, utbildningschef Pär Palmgren, gymnasie- och vuxenutbildningschef Susanne Christensen, förvaltningsekonom Kerstin Massawe, utbildningsstrateg Thomas Kinell, sekreterare		
Utses att justera	Lennart Karlsson		
Justeringens plats och tid	Utbildningskontoret, 2014-10-31		
Underskrifter	Sekreterare	 Thomas Kinell	paragrafer 78-84
	Ordförande	 Jennifer Myrén	
	Justerande	 Lennart Karlsson	

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Utbildningsnämnden -12		
Sammanträdesdatum	2014-10-27		
Datum för anslags uppsättande	2014-10-31	Datum för anslags nedtagande	2014-11-24
Förvaringsplats för protokollet			
Underskrift	 Thomas Kinell		

Skickat till

§ 79

Dnr UTB/2014:78

KS 3/11 - 2014

Landsbygdsskolorna

(Patrik Hjelmsson)

Bakgrund

Utbildningsnämnden uppdrog 2014-04-28, § 24, till utbildningsförvaltningen att ytterligare utreda förutsättningarna för landsbygdsskolorna.

Sammanfattning

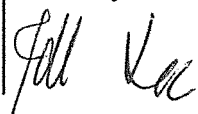
Utbildningsförvaltningen har tagit fram en utredning daterad 2014-10-07 som beskriver förutsättningarna för och konsekvenserna av olika alternativ.

Utbildningsnämnden beslutar

att man har tagit del av utredningen samt

att hänskjuta ärendet till kommunstyrelsen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Utbildningsnämnden

Landsbygdsskolorna

Bakgrund

Utbildningsnämnden uppdrog 2014-04-28, § 24, till utbildningsförvaltningen att ytterligare utreda förutsättningarna för landsbygdsskolorna.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har tagit fram en utredning daterad 2014-10-07 som beskriver förutsättningarna för och konsekvenserna av olika alternativ.

Förslag till beslut

Efter att ha tagit del av utredningen föreslås utbildningsnämnden besluta

att hänskjuta ärendet till kommunstyrelsen.

Jennifer Myrén
Ordförande

Handläggare

Kerstin Massawe

Tel. 0142 85 145

kerstin.massawe@mjolby.se

Utbildningsnämnden

Normlösa och Västra Hargs skolor

Innehåll

BAKGRUND	1
ALTERNATIV FÖR NÄMNDEN ATT TA STÄLLNING TILL	2
KOSTNADER I NULÄGET	3
BUDGETMÄSSIGA KONSEKVENSER AV EV. SAMMANSLAGNING	6
ELEVUNDERLAG.....	7
LOKALBEHOV.....	10
PEDAGOGISKA ASPEKTER	13
ÖVRIGA ORGANISATORISKA ASPEKTER	16
GLÉS-/LANDSBYGDSPOLITISKA ASPEKTER.....	17
FÖRÄLDRASYNPUNKTER.....	17
BARNKONSEKVENSPANALYS.....	17

BAKGRUND

Utbildningsnämnden uppdrog 2014-04-28 (§ 24) till utbildningsförvaltningen att ytterligare utreda förutsättningarna för landsbygdsskolorna och presentera ett beslutsunderlag för nämnden i oktober 2014.

Datum
2014-10-07

ALTERNATIV FÖR NÄMNDEN ATT TA STÄLLNING TILL

1 *Inte göra någon förändring, d v s behålla nuvarande skolorganisation*

- Risk för fortsatta budgetunderskott, trots att kostnaderna dras ner så mycket det går och trots att resurser tas från övriga skolor.
- Om personaltätheten skulle sänkas så mycket som nuvarande och förväntade budgetar förutsätter, försämras landsbygdsskolornas möjligheter att ge det stöd eleverna behöver för att nå de nationella målen.
- Om nettoinflyttningen fortsätter i samma takt som de senaste fem åren, behövs 2018 två nya klassrum samt grupprum i Mantorp, även om skolorganisationen inte ändras.

2 *Lägga ner Normlösa och Västra Hargs skolor, endast behålla förskola*

- Sparar i storleksordningen 3 mkr (varav 2 mkr i personalkostnader och 1 mkr i skolskjutsar). Det kan motverka budgetunderskott och/eller föras över till ökad elevpeng för samtliga elever i grundskolan.
- Behöver tillskapa ytterligare två klassrum (förutom de två ovannämnda i alternativ 1) samt grupprum och utökade fritidshemslokaler. Det behöver utredas närmare i vilken grad kostnaden för detta motverkar de ekonomiska vinsterna.

3 *Lägga ner endast en av skolorna*

- Sparar i storleksordningen 1,3 mkr om Normlösa läggs ner (personalkostnader 1 mkr, skolskjutsar 0,3) mkr). Alternativet om Västra Harg läggs ner leder till en besparing på 1,7 mkr (1 + 0,7).
- Kräver ett klassrum mindre än alternativ 2.

4 *Flytta årskurs 4 och 5 från båda skolorna, men behålla upp till och med årskurs 3*

- Sparar personalkostnader i storleksordningen 0,8 mkr, ingen besparing på skolskjuts.
- Kräver samma utökning av klassrum som alternativ 3.

Ovanstående är en mycket schematisk beskrivning av alternativen. Verkligheten är mycket mer komplex än så. Det finns en stor mängd för- och nackdelar med de olika alternativen. Utbildningsförvaltningen tar inte ställning till att förorda det ena eller andra alternativet.

Förutsättningarna för och konsekvenserna av de olika alternativen finns översiktligt beskrivna på följande sidor.

Utbildningsnämnden bör snarast tydliggöra sin viljeinriktning och precisera vilket eller vilka alternativ som ska utredas mera i detalj, innan nämnden tar slutlig ställning till eventuell nedläggning av skolor eller flytt av årskurser och lokalbehov.

Ett genomförande av något av alternativen 2-4 kan ske *tidigast* hösten 2016. Man skulle dock kunna vänta ytterligare något år och samordna det med att nya klassrum ändå behöver byggas i Mantorps tätort. Då ges tid till en mera grundlig utredning av olika organisatoriska alternativ och dess konsekvenser samt planering och förberedelse.

Datum
2014-10-07

KOSTNADER I NULÄGET

Normlösa skola
tusental kronor

	Budget 2013	Utfall 2013	Budget 2014
Undervisning	2 586	3 266	2 491
Ledning & administration	92	80	78
Läromedel & utrustning	107	99	169
Lokaler & inventarier	737	710	732
Kompetensutveckling	18	18	18
Måltider exkl luncher	120	127	120
Elevresor exkl skolskjuts	12	9	12
Övrigt	0	2	0
SUMMA	3 672	4 311	3 620
Därav Förskoleklass	409	418	293
Grundskola	1 906	2 601	2 420
Fritidshem	1 357	1 292	907
DÄRUTÖVER			
Centralt bokfört: Skolskjuts		600	
Elevhälsa, skollunch, IT, m m	Finns ej särredovisat per skola		

Kommentarer till kostnaderna för Normlösa skola

Eftersom verksamheterna i en liten skola är tätt sammanflätade, av nödvändighet i ännu högre grad än i en större skola, är fördelningen av kostnaderna ovan mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem schablonmässigt gjord och speglar inte verkligheten helt rättvisande.

Trots att de båda landsbygdsskolorna, mot bakgrund av sin litenhet, har ett extra tillskott i sin budget (195 tkr/skola) som övriga skolor inte får, så klarade Normlösa skola inte sin verksamhet 2013 inom budgetramen, utan överskred den med 639 tkr (17 %). Även året innan (2012) överskreds budgeten; då med 354 tkr. Normlösas överskridande av sin budget beror huvudsakligen på att personal- och lokalkostnaderna ska fördelas på så få elever samt på att stödet till elever i behov av särskilt stöd blir förhållandevis kostnadskrävande på en liten skola. På en stor skola finns större möjligheter att samordna stöd med andra elever med liknande behov.

Budgeten i tabellen ovan är inklusive budgettillskott under året. Normlösas budget för 2014 är något lägre än budgeten för 2013. Det beror på att skolan 2013 hade fler elever med stora särskilda behov, som hade riktade extra resurser från resursenheten.

Differensen mellan 2013 års utfall och 2014 års budget är minus 691 tkr. För att klara årets budget har personalstyrkan minskats så att den nu är tre lärare på heltid och två fritidspedagoger på heltid. Fritidspedagogerna delar sin tid mellan skolan och fritidshemmet. Neddragningen innebär en hård belastning på verksamheten. Den snäva, åldersblandade organisationen är sårbar vid sjukdom, vård av barn och annan frånvaro. Personalminskningen medför följande risker:

- Problem att få tag på vikarier vid personals frånvaro, vilket i sin tur kan göra det svårt att följa timplanen och tillhandahålla garanterad undervisningstid för eleverna.
- Barnens trygghet riskerar att minska om personal inte alltid finns i närheten på raster o dyl.
- Stress bland personalen.
- Liten personalgrupp innebär minskad professionell stimulans.

Datum
2014-10-07

- Åldersblandade grupper försvårar möjligheterna att både ge tillräckligt stöd till elever med behov av extra hjälp och utmana elever att nå så långt som möjligt utifrån vars och ens nivå.

Neddragningen innebär risk för försämrade måluppfyllelse. De åtgärder som sätts in för att minimera riskerna är att försöka få tag på vikarier, prioritera personalnärvaro på t ex raster framför andra uppdrag, regelbundet stämma av elevernas och personalens mående, prioritera de viktigaste uppdragen för att säkerställa en likvärdig utbildning samt samplanera lektioner mellan klasser.

Västra Hargs skola tusental kronor

	Budget 2013	Utfall 2013	Budget 2014
Undervisning	3 037	3 043	3 287
Ledning & administration	70	42	67
Läromedel & utrustning	105	86	114
Lokaler & inventarier	943	919	955
Kompetensutveckling	12	9	10
Måltider exkl luncher	75	86	86
Elevresor (exkl skolskjuts)	15	15	17
Övrigt	0	5	0
TOTALT	4 257	4 205	4 536
Därav Förskoleklass	487	464	632
Grundskola	2 402	2 281	2 394
Fritidshem	1 368	1 460	1 510
DÄRUTÖVER			
Centralt bokfört: Skolskjuts		969	
Elevhälsa, skollunch, IT, m m	Finns ej särredovisat per skola		

Kommentarer till kostnaderna för Västra Hargs skola

Så som prognosen ser ut i augusti 2014 väntas Västra Hargs skola för helåret 2014 överskrida sin budget med 305 tkr. Västra Harg har inte gjort någon neddragning av personalen i år, men kan behöva göra det nästa år för att inte fortsätta med underskott. Skolan har nu 3 heltider lärare, 2,6 fritidspedagoger (som under skoltid även täcker upp i ämnen de är behöriga i) och cirka 1,5 elev-assistent till två elever. Det är framför allt assistentkostnaden som gör att budgeten överskrids.

En liten personalgrupp innebär förhållandevis liten professionell stimulans. Liksom i Normlösa är den snäva, åldersblandade organisationen även i Västra Harg sårbar vid sjukdom, vård av barn och annan frånvaro. Det är problem att få tag på vikarier vid personals frånvaro, vilket gör att det kan bli svårt att följa timplanen och tillhandahålla garanterad undervisningstid för eleverna. Eleverna har fått sin undervisningstid hittills, men det görs hopslagningar av klasser så det kan vara tre eller fyra årskurser i samma klass vid lärares sjukdom. Kvaliteten på undervisningen blir lidande av detta. Åldersblandade grupper gör det svårt att både ge tillräckligt stöd till de som har behov av extra hjälp och att stimulera de elever som behöver utmaningar att nå ännu längre än de annars gör, så som skollag och läroplan förutsätter. Personalens tidsanvändning prioriteras noggrant för att i största möjliga mån garantera barnens trygghet och fokusera på elevernas måluppfyllelse.

Datum
2014-10-07

Kommentarer för båda skolorna avseende 2015

Det bedöms i nuläget för båda skolorna *inte* realistiskt att kunna hålla den budget som förväntas för 2015.

Kostnad per elev, exklusive skolskjutsar

Nedan jämförs Normlösas och Västra Hargs faktiska kostnad per elev 2013 med kostnaden per elev för Mjölby kommuns skolor som helhet, exklusive skolskjutsar.

Eftersom verksamheterna i hög grad samverkar med varandra har vi valt att lägga samman de verksamheter en elev vanligtvis deltar i till en helhetskostnad, d v s för 6-åringarna har kostnaden för själva skoldelen i förskoleklass och fritidshemsdelen lagts samman. På motsvarande sätt redovisas kostnaden per elev i grundskolan inklusive fritidshemsverksamheten. För de elever som inte deltar i fritidsverksamheten är kostnaden lägre.

<i>Kostnad per elev</i>	<i>Mjölby som helhet 2013</i>	<i>Normlösa & V Harg 2013</i>	<i>Kostnads- differens per elev</i>
Förskoleklass + fritidshem	89 700	108 900	19 200
Därav personal	63 000	86 100	
Lokaler/invent	13 100	17 800	
Övrigt	13 600	5 000	
Grundskola + fritidshem	113 700	127 100	13 400
Därav personal	69 200	80 600	
Läromedel/utrustn	3 400	2 000	
Lokaler/invent	18 900	22 300	
Elevehälsa	3 900	3 900	Uppskattas = kommunsnittet
Skolmältider	4 000	4 000	-?-
Övrigt	14 300	14 300	-?-

En elev i förskoleklass och fritidshem i Normlösa eller Västra Harg kostar alltså 19 200 kronor mer än en genomsnittselev i kommunen, medan kostnaden för en grundskoleelev inklusive fritidshem är 13 400 kronor högre än kommungenomsnittet.

Skolskjutsar

Skolskjutsarna för att ta elever till och från Normlösa och Västra Harg kostade läsåret 2013/14 1,6 mkr. Årskostnaden per elev (fördelat på de 66 elever som åkte skolskjuts) var 23 774 kr.

För läsåret 2014/15 beräknas skolskjutsarna kosta cirka 1,9 mkr, varav 1,33 mkr för Västra Harg och 0,55 mkr för Normlösa.

Eleverna i årskurs 3-5 åker till Mantorp en förmiddag i veckan för att få idrott och slöjd. På morgonen får dessa elever plats i befintliga skolskjutsar med äldre elever som åker till Mantorp. Det blir därmed i nuläget endast extra kostnad när eleverna ska åka tillbaka från Mantorp till Normlösa respektive Västra Harg. Årskostnaden för detta uppgår till cirka 20 tkr per skola, d v s totalt cirka 40 tkr per år.

Datum

2014-10-07

Förhållandena – och därmed möjliga kostnadsbesparingar - förändras varje år vartefter elevunderlaget och elevernas boendeorter förändras. För att få en exakt beräkning av möjliga besparingar skulle en simulering behöva göras utifrån nuvarande och kommande elevunderlag. Eftersom detta arbete skulle vara tidsödande, har här en uppskattning gjorts. Eftersom åtminstone hälften av eleverna bedöms rymmas i befintliga bussar som kör eleverna i årskurs 6-9 till Mantorp i nuläget, antas en besparing kunna göras på skolskjutsarna med åtminstone 1 mkr, kanske mer, om båda skolorna läggs ner, d v s drygt hälften av nuvarande kostnad för skjutsarna till och från Normlösa och Västra Harg. Av detta står Normlösa för 0,3 och Västra Harg för 0,7 mkr.

Hur mycket hemskjutsarna påverkas beror också på hur många av eleverna som kommer att åka hem efter skolans slut och hur många som kommer att välja fritidshem. För de som behöver fritidshem tillhandahålls inte skolskjuts.

Eftersom låg- och mellanstadiet slutar tidigare på eftermiddagarna än vad högstadiet görs, behöver det gå fler skolskjutsar hem på eftermiddagarna. För att begränsa antalet hemskjutsar på flera olika tider är antagligen kostnadsfritt fritidshem för berörda elever billigare än extra skolskjutsar, men detta behöver ställas i relation till redan hårt belastade fritidshem. Både personaltillskott och mer lokaler behövs för att det ska vara genomförbart att erbjuda barnen kostnadsfritt fritidshem i väntan på skolskjutsen.

Eventuellt kan schemaändringar göras så att låg- och mellanstadiet får långdag när högstadiet har kort dag, för att minska behovet av fritidshemsvistelse och/eller extra hemskjutsar. Viss mindre sådan samordning sker redan i dagsläget mellan Klämmestorpsskolan och Vifolkaskolan 7-9. Att involvera alla fyra skolorna i Mantorp i en sådan schemamässig samordning är dock en planeringsmässig utmaning som skulle kräva tid och resurser. Man bör överväga om arbetet med det står i relation till de vinster man eventuellt kan göra. Rektorerens pedagogiska ledarskap får inte stå tillbaka för ännu mer administrativa och organisatoriska uppgifter.

BUDGETMÄSSIGA KONSEKVENSER AV EV. SAMMANSLAGNING

Personalkostnader

Förskoleklass: Möjligen kan viss besparing göras, men den blir i så fall marginell, *möjligen* i storleksordningen upp till 0,3 mkr. På grund av osäkerheten väljer vi att inte räkna in den besparingen.

Grundskola: Normlösas och Västra Hargs lärarkostnader uppgår till cirka 3,5 mkr. Preliminärt bedöms cirka tre årsarbetare behöva följa med som förstärkning om barnen flyttas till Mantorp (kostnad cirka 1,5 mkr). Nettobesparingen för personal blir i så fall cirka 2 mkr = cirka 0,4 mkr per årskurs.

Skulle endast en av skolorna flyttas, bedöms kostnadsminskningen bli hälften så stor, d v s 1 mkr (0,2 per årskurs). Detta antagande är gjort utifrån det faktum att de verkliga kostnaderna 2013 var ungefär lika stora för de båda skolorna.

Fritidshem: Inom fritidshemmen bedöms huvuddelen av personalstyrkan behöva följa med. Nettobesparingen bedöms därför bli marginell inom fritidshemmen.

Datum
2014-10-07

Lokaler

Om endast förskolan skulle vara kvar i Normlösa och Västra Harg sjunker kostnaden för utbildningsförvaltningen. Det handlar i 2014 års budget om lokalkostnader på 1,7 mkr som belastar förskoleklass, grundskola och fritidshem, d v s de lokaler som utbildningsförvaltningen inte skulle behöva om endast förskolan blir kvar i Normlösa och Västra Harg. Ur ett kommuncentralt perspektiv beror kvarvarande lokalkostnader på alternativ användning av skolans lokaler. Driftkostnaderna för städning, uppvärmning och elektricitet minskar i alla fall om lokalerna står tomma.

Å andra sidan behövs ett tillskott av lokaler i Mantorp för att kunna ta emot eleverna från Normlösa och Västra Harg. Olika alternativ för hur detta kan lösas behöver utredas och kostnadsberäknas.

Skolskjutsar

Som framgår av sid 6 bedöms en besparing göras på skolskjutsarna med åtminstone 1 mkr om båda skolorna läggs ner. Om endast Normlösa läggs ner blir kostnadsbesparingen 0,3 mkr och om endast Västra Harg 0,7 mkr.

ELEVUNDERLAG

Faktiskt antal elever

Respektive skola augusti 2014:

<i>Årskurs</i>	<i>F</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>Totalt</i>
Normlösa	13	5	4	6	8	6					42
V Harg	7	8	14	7	7	8					51
Klämman	27	30	28	44	30	28	28				215
Veta	29	23	43	23	28	22	28				196
Vifolka F-6	47	25	30	26	31	30	28				217
Vifolka 7-9								72	82	81	235
TOTALT	123	91	119	106	104	94	84	72	82	81	956

Som framgår ovan är årskullarna små i Normlösa och Västra Harg, förutom en årskull i vardera skolan, nuvarande förskoleklass i Normlösa och årskurs 2 i Västra Harg.

Prognoser

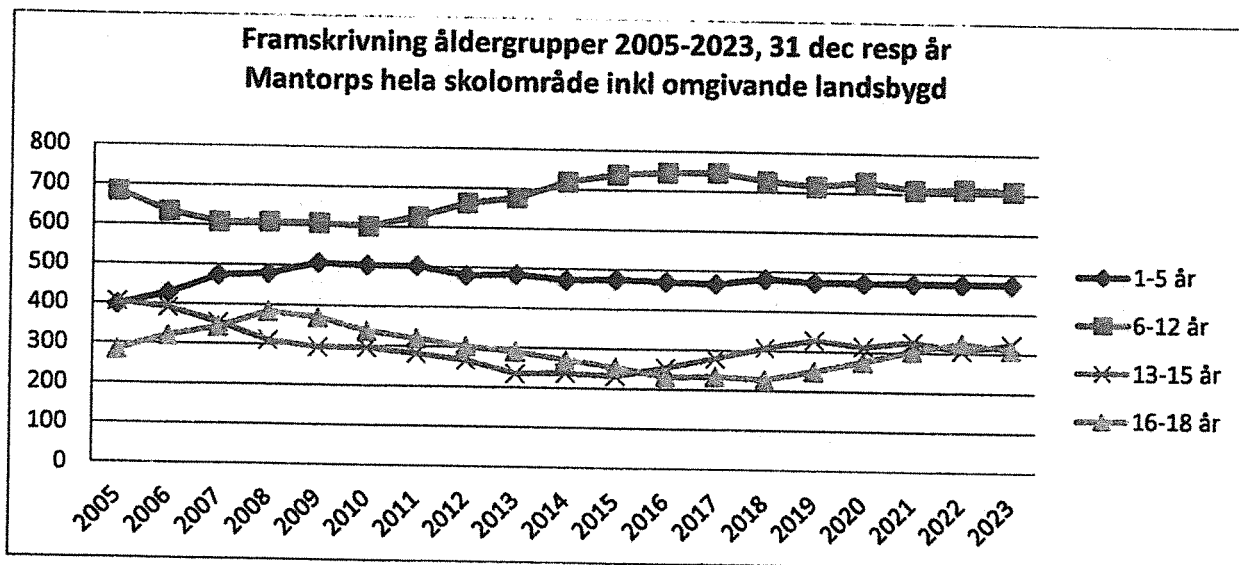
Följande förutsättningar har använts i nedanstående antaganden om framtida antal elever: Utgångspunkt är antal folkbokförda barn i upptagningsområdet augusti 2014. För Normlösa skola har förutsatts att de som i nuläget valt Normlösa förskola kommer att välja Normlösa skola. För de som inte finns i förskola nu, har antagande gjorts utifrån bostadsadress. Några kända väntade inflyttningar till Västra Harg har även räknats med. I prognoserna för hela Mantorps skolområde har gruppen 1-5 år beräknats få en nettoinflyttning på 19 barn per år, vilket motsvarar det faktiska genomsnittet för de senaste fem åren. Detta fördelas med 5 barn per

Datum

2014-10-07

årskull i åldern 1-2 år och 3 barn per årskull i åldern 3-5 år. Bland 6-åringarna förväntas en nettoinflyttning på 1 barn per år. In- och utflyttning väntas ta ut vartannat i åldern 7-12 år, liksom den i praktiken gjort de senaste fem åren. I prognosen har antagits att in- och utflyttning tar ut varandra bland högstadieeleverna, även om 15-åringarna i praktiken de senaste fem åren minskat med i snitt 2 personer per år. Eleverna antas välja den skola de geografiskt hör till, eftersom val av annan skola hittills varit marginell.

Som framgår av nedanstående diagram väntas de åldersgrupper som har sin skolgång i Mantorp (6-12 år respektive 13-15 år) under den närmaste tioårsperioden vara något fler än i nuläget. De yngre skoleleverna (6-12 år) har ökat under de senaste åren och väntas fortsätta öka, för att sedan plana ut. Högstadieungdomarna (13-15 år) har den senaste tiden minskat i antal, men den trenden vänder till en uppgång inom kort. Diagrammet visar faktisk utveckling 2005 – 2013 samt förväntad utveckling 2014-2023 om födelsetal, in- och utflyttningar ligger på samma nivå som de gjort i genomsnitt de senaste fem åren.

Normlösa, beräknat elevantal

	F	1	2	3	4	5	Summa
2014/15	13	5	4	6	8	6	42
2015/16	10	13	5	4	6	8	46
2016/17	6	10	13	5	4	6	44
2017/18	9	6	10	13	5	4	47
2018/19	8	9	6	10	13	5	51
2019/20	9	8	9	6	10	13	55
2020/21	5	9	8	9	6	10	47

Läsåret 2020/21: Barn födda 2014, som börjar F-klass hösten 2020, ser hittills ut att bli en liten grupp i Normlösa, endast 3 barn hittills, när två tredjedelar av året gått. Samtidigt slutar då en stor årskull skolan. Sammantaget gör detta att elevantalet antas sjunka från hösten 2020.

Västra Harg

	F	1	2	3	4	5	Summa
2014/15	7	8	14	7	7	8	51
2015/16	9	7	8	14	7	7	52
2016/17	4	9	7	8	14	7	49
2017/18	7	4	9	7	8	14	49
2018/19	2	7	4	9	7	8	37
2019/20	7	2	7	4	9	7	36
2020/21	3	7	2	7	4	9	32

Det bor i Västra Harg endast två barn födda 2014 när två tredjedelar av året gått, så de elever som kommer att börja höstterminen 2020 ser än så länge ut att bli en liten grupp.

Datum
2014-10-07

Antal elever sammanlagt i Normlösa och Västra Harg

	F	1	2	3	4	5	Summa
2014/15	20	13	18	13	15	14	93
2015/16	19	20	13	18	13	15	98
2016/17	10	19	20	13	18	13	93
2017/18	16	10	19	20	13	18	96
2018/19	10	16	10	19	20	13	88
2019/20	16	10	16	10	19	20	91
2020/21	8	16	10	16	10	19	79

Barn som börjar skolan de närmaste åren i Mantorp inklusive Normlösa och Västra Harg
Nedanstående beräkningar bygger på folkbokförda i augusti 2014 samt följande beräknade nettoinflyttning:

åldern 1-2 år: 5 barn/årskull/år
åldern 3-5 år: 3 barn/årskull/år
6-åringar: 1 barn/år
åldrarna däröver ett flyttningsnetto på +/-0.

Födda år	Börjar förskoleklass år	Antal aug 2014	Bedöms till skolstart ha ökat till	Varav	
				Normlösa /V Harg	Mantorp tätort
2009	2015	97	97+3=100	19	81
2010	2016	99	99+3+3=105	10	95
2011	2017	99	99+3+3+3=108	16	93
2012	2018	76	76+5+3+3+3=90	10	80
2013	2019	96	96+5+5+3+3+3=115	16	98

Åren fr o m hösten 2020 är svåra att prognosticera, eftersom det ligger långt fram i tid, men hittills i år har det fötts förhållandevis få barn. Det indikerar att årskullen född 2014, som börjar förskoleklass hösten 2020, kommer att bli något mindre än genomsnittet för de senaste åren. I vilken mån detta kommer att vägas upp av en ökad nettoinflyttning är svårt att spekulera över.

Elevunderlag i årskurs F-6 om Normlösa & V Harg ingår i Mantorps tätorts skolor

	F	1	2	3	4	5	6
2015/16	100	124	92	119	106	104	94
2016/17	105	101	124	92	119	106	104
2017/18	108	106	101	124	92	119	106
2018/19	90	109	106	101	124	92	119
2019/20	115	91	109	106	101	124	92

Elevunderlag om endast en av skolorna läggs ner Intervallet speglar spännvidden beroende på vilken av skolorna som läggs ner, ibland avser det högre talet Normlösa, ibland Västra Harg. Konsekvenserna lokalmässigt blir de samma oavsett vilken av skolorna det skulle bli.

	F	1	2	3	4	5	6
2015/16	90-91	111-117	84-87	105-115	99-100	96-97	94
2016/17	99-101	91-92	111-117	84-87	105-115	99-100	104
2017/18	99-101	100-102	91-92	111-117	84-87	105-115	106
2018/19	82-88	100-102	100-102	91-92	111-117	84-87	119
2019/20	106-108	83-89	100-102	100-102	91-92	111-117	92

Datum
2014-10-07

LOKALBEHOV

Normlösa och Västra Harg

Skollokalerna i både Normlösa och Västra Harg är i behov av renoveringar.

Klassindelning

I skolorna i Mantorps tätort varierar klasstorlekarna i nuläget avsevärt. Av specifika orsaker finns det klasser med endast 15 elever. Det förekommer även klasser med runt 30 elever, både på låg- och mellanstadiet. Klassindelning är inte ett statistiskt begrepp. På Klämmestorpsskolan t ex, har man i nuläget en årskurs med 44 elever utan att formellt dela det på två klasser. Däremot gruppdelar man vid de tillfällen det finns anledning att göra det. I sammanhanget kan nämnas att Klämmestorpsskolan är den av Mjölbys grundskolor som har bäst betygsresultat i årskurs 6. Med flera stora klasser ökar dock behovet av gruppdelningar, vilket behöver organiseras både lokalmässigt och personalmässigt. Klassrummens olika ventilationskapacitet begränsar i praktiken också hur många elever varje klassrum kan ha.

Tillgängliga klassrum i nuläget för låg- och mellanstadiet

Klämmestorp: 10 klassrum, som används av 7 årskurser inklusive förskoleklass.
Alla 10 rummen behövs för att klara gruppdelningarna.

Veta: 8 klassrum + 1 rum för förskoleklass (passar ej som klassrum för årskurs 1-6)

Vifolka F-6: 10 klassrum varav 2 på Vifolka 7-9. Ett av dessa kan endast disponeras fram t o m våren 2017 och ett annat fram t o m våren 2018. Nuvarande förskoleklassen, årskurs 4 och 5 använder två klassrum vardera, de övriga årskurserna ett klassrum vardera.

Detta innebär att totalt för förskoleklass upp till årskurs 6 finns i nuläget $10 + 9 + 10 = 29$ klassrum, inklusive förskoleklassrum. Ett av dessa klassrum försvinner till hösten 2017 och ytterligare ett till hösten 2018, då Vifolka 7-9 behöver ta tillbaka klassrum som de nu lånar ut. Antalet klassrum tillgängliga för förskoleklass samt låg- och mellanstadiet sjunker då till 27.

Lokalbehov för högstadiet

Högstadieskolan i Mantorp har för närvarande (läsåret 2014/15) tre ganska små årskullar. Snart fyller det på med årskullar som är cirka 25 elever *fler* i varje årskull, vilket innebär att skolan återigen behöver bli fyrparallellig. Behovet uppkommer hösten 2017, då en årskull med 72 ungdomar går ut grundskolan samtidigt som det väntas tillkomma en årskull med 104 elever som börjar årskurs 7. De därefter kommande två åren fyller det också på med stora kullar, vilket innebär behov av ytterligare klassrum. Detta går att ordna genom att ta tillbaka de två klassrum som i nuläget lånas ut till låg- och mellanstadiet. Genom att man har ämnessalar och inte hemklassrum, räcker det med att återta dessa båda klassrum.

Behov inom låg- och mellanstadiet vid nuvarande skolorganisation

Vid nuvarande skolorganisation, dvs om varken Normlösa eller Västra Hargs elevunderlag flyttas till Mantorp, behövs två nya klassrum hösten 2018. Detta beror på att läsåret 2018/19 går

Datum

2014-10-07

en stor barnkull i årskurs 6 och detta sammanfaller i tid med att Vifolka 7-9 behöver ta tillbaka båda de klassrum de nu lånar ut.

Behov av klassrum i Mantorp om max 27 elever/ klassrum om varken Normlösa eller Västra Harg flyttar till Mantorp

	F	1	2	3	4	5	6	Klassrums- behov åk F-6	Tillgängliga klassrum	Saknade klassrum
2015/16	4	4	4	4	4	4	4	28	29	0
2016/17	4	4	4	4	4	4	4	28	29	0
2017/18	4	4	4	4	4	4	4	28	28	0
2018/19	4	4	4	4	4	4	5	29	27	2
2019/20	4	4	4	4	4	4	4	28	27	1

Behov av klassrum om Normlösa och/eller Västra Hargs elevunderlag förs till Mantorp

Om inkludera både Normlösa och Västra Harg

Om inkl endast en av skolorna åk F-5, alla från åk 6

	F	1	2	3	4	5	6	Klassrums- behov åk F-6	F	1	2	3	4	5	6	Klassrums- behov åk F-6
2015/16	4	5	4	5	4	4	4	30	4	5	4	4	4	4	4	29
2016/17	4	4	5	4	5	4	4	30	4	4	5	4	4	4	4	29
2017/18	5	4	4	5	4	5	4	31	4	4	4	5	4	4	4	29
2018/19	4	5	4	4	5	4	5	31	4	4	4	4	5	4	5	30
2019/20	5	4	5	4	4	5	4	31	4	4	4	4	4	5	4	29

I praktiken innebär ovanstående antal klasser att det är **inom intervallet 22-27 elever per klass**, om både Normlösa och Västra Harg flyttas till Mantorp. Beräkningarna bygger på att eleverna fördelas någorlunda jämnt mellan skolorna. Det innebär att eleverna från Normlösa och Västra Harg kan komma att fördelas på mer än en skola samt att det kan variera från år till vilken/vilka skolor. Förutsatt att elever får med sig någon eller några kompisar ur sin gamla klass – eller känner någon i den nya – brukar elever själva inte ha några större invändningar när klasser delas. Förändringen kan tvärt om ses som spännande. Det blir också ett sätt för eleverna utvecklas både socialt och i sina studier. Däremot brukar föräldrar reagera med oro inför klassdelningar.

Om man jämför tillgängligt antal klassrum med behovsberäkningen ovan, framgår att det fattas ytterligare ett klassrum om en av skolorna ska ingå i Mantorps tätort och två klassrum om båda skolorna ska ingå.

Alternativ att endast lägga ner en skola

Ett alternativ är att inte lägga ner båda skolorna, utan endast en av dem. Ett skäl till att i så fall välja Normlösa kan vara att från Normlösa har flera familjer under senare år själva sett fördelar med skolgång i Mantorps tätort och flyttat sina barn till skolor i Mantorp. Det verkar därmed vara en mera positiv inställning till skolbyte i Normlösa. Ett annat skäl kan vara att Normlösa är den allra minsta skolan i nuläget, med endast ett 40-tal elever. Om några år är dock Västra Harg mindre än Normlösa. Normlösa är också den av de båda skolorna, som sett över en längre period haft svårast att klara sin budget. Skolan har gått med underskott under flera år. Innevarande år (2014) ser dock ekonomin sämre ut för Västra Harg än Normlösa. Det som talar för att istället

Datum
2014-10-07

lägga ner Västra Harg är att besparingen på skolskjutskostnader då blir högre. Väljs alternativet att flytta en av skolorna behövs ett klassrum mindre än i alternativet att flytta båda skolorna.

Alternativ att flytta endast årskurs 4 och 5

Om man väljer att flytta endast årskurs 4 och 5 från båda skolorna, går det att klara lokalmässigt 2015/16, men från och med hösten 2016, när en stor årskull börjar årskurs 4, behöver ett nytt klassrum tillskapas. Fördelen med detta vore att åtminstone de minsta barnen skulle kunna gå kvar i Normlösa respektive Västra Harg. Konsekvensen blir dock att de små skolorna blir ännu mindre och de små skolornas dilemman ytterligare förstärks, i form av t ex ännu mindre kollegialt utbyte och möjlighet till samverkanlärare emellan.

Sammanfattning av behov av klassrum i Mantorp vid olika alternativ

Talen nedan anger behov av tillskott av klassrum.

Årtal	Nuvarande skolorganisation	Om en av skolorna flyttas till Mantorp behövs	Om båda skolorna flyttas behövs	Om årskurs 4-5 från båda skolorna flyttas till Mantorp behövs jfr med nuv. skolorg.
2015			1 från när flytten genomförs	
2016				1
2017		1 klassrum	ytterligare 2	
2018	2 låg/mellan	2 (samma som i nuvarande org.)	ytterligare 1	2 (samma som i nuvarande org.)
2019				
TOTALT	2 klassrum	3 klassrum	4 klassrum	3 klassrum

Som framgår ovan behövs två nya klassrum alldeles oberoende av om skolorganisationen görs om eller inte. Om en av skolorna läggs ner, eller om årskurs 4 och 5 flyttas från båda skolorna, behövs dessutom ytterligare ett klassrum. Om båda skolorna läggs ner i alla årskurser behövs därutöver ytterligare ett klassrum, d v s totalt 4.

Oavsett vilket alternativ som väljs, är det av vikt att tänka in inte enbart behovet av klassrum, utan även behovet av lokaler för grupprum, fritidshem och matsal samt kapacitet för idrottshallar, andra specialsalar och toaletter.

Lokalbehovet kan åtgärdas på olika sätt, men kräver tillbyggnad. Vetaskolans gamla matsal bedöms utesluten som alternativ, eftersom den är i dåligt skick och har rivningsbeslut. Att göra om en datasal på Vifolka 7-9 skulle vara möjligt för att få fram ett av de klassrum som behövs, men det förutsätter att skolan övergår till bärbara datorer.

Det mest realistiska alternativet är att bygga till någon av skolorna i Mantorp med *minst fyra* klassrum *samt* grupprum och fritidshemslokaler. Innan planeringen av detta behöver en översyn även göras av om kapaciteten för matsal, idrottshallar, andra specialsalar och toaletter räcker till, eftersom allt detta är hårt belastat redan i nuläget.

Datum
2014-10-07

Det bör noteras att ovanstående bygger på teoretiska beräkningar gällande antal elever per klassrum. Elevernas behov som individer gör att verkligheten ofta är mer komplex än så. I nuläget saknas lokaler för elever i behov av särskilt stöd. Vid en tillbyggnad bör även detta behov tas i beaktande.

Klämmestorpsskolan förbereddes redan när den byggdes för ytterligare ett "skepp". Ett skepp kan disponeras på olika sätt. Om man gör fyra klassrum, finns utrymme till fyra kompletterande rum för gruppdelningar.

Det skulle kunna vara rationellt att göra en av de tre låg- och mellanstadieskolorna i Mantorps tätort tvåparallellig i alla årskurser, så att man där kan ta emot cirka 55 elever i varje årskull. I så fall skulle behövas 14 klassrum på en och samma skola, förutom utrymmen för gruppdelningar och fritidshem.

Ett annat alternativ att också överväga inför en tillbyggnad är att eventuellt göra någon skola till F-3-skola och någon till 4-6-skola. Se även nedan under "Övrigt".

Fritidshemmens lokalbehov

Under 2013 hade Normlösa i snitt 28 barn i fritidshemmet (variation över året 26-30) och Västra Harg i snitt 32 barn (variation över året 28-35). Sammanlagt för de båda skolorna handlade det alltså under 2013 om cirka 60 barn, med en variation över året på 54 - 65. Med både skola och fritidshem i Mantorps tätort kommer *eventuellt* något färre att vilja ha fritidshemsplats för sina barn och föredra att barnen åker hem med skolskjutsen, för att slippa hämta barnen i Mantorp. Huvuddelen av barnen kan dock fortfarande antas vilja ha fritidshemsplats, eftersom många föräldrar själva pendlar och då passerar Mantorp. De utrymmesmässiga och organisatoriska förutsättningarna för att ta emot ytterligare ett 60-tal barn i fritidshemmen i Mantorps tätort behöver bedömas närmare, lokalmässigt, organisatoriskt och personalmässigt.

PEDAGOGISKA ASPEKTER

Vad säger forskning?

En liten skola med hög lärartäthet, leder inte med automatik till hög måluppfyllelse. Forskning på internationell och nationell nivå har visat att det som kännetecknar framgångsrika skolor är att de har bra ledare, lyfter fram kompetenta lärare, har höga förväntningar på både personal och elever, tar reda på hur det går, har fungerande relationer, har tydlig ansvarsfördelning, fångar upp elever med svårigheter och har enats om skolans mål. Klasstorlek har i forskning visat sig ha marginell betydelse och i de fall det har betydelse, endast i de yngsta åldrarna. Även i vår egen kommun ser vi detta i exemplet Klämmestorpsskolan, som har kommunens bästa betygsresultat i årskurs 6, trots stora klasser. Det som enligt internationell och nationell forskning har större betydelse än klassernas storlek, är vad som händer i klassrummet, i form av förtroendefulla relationer mellan personal och elever, att läraren knyter an till elevernas erfarenheter, intressen och behov, att läraren stimulerar elevernas lust att lära, har höga förväntningar på eleverna och ger utmaningar relaterade till vars och ens nivå, ger konstruktiv återkoppling och är öppna att ompröva sina metoder.

Nedan är en redogörelse för elevernas måluppfyllelse i Normlösas och Västra Hargs skolor de senaste åren. I sammanhanget bör hållas i åtanke att elevunderlaget är litet och varje elev ger

Datum

2014-10-07

därmed ett förhållandevis högt utslag vid procentuella jämförelser. Genom att slå samman resultaten för fem år i rad, minskas dock effekten av tillfälliga variationer i måluppfyllelsen.

Pedagogiska fördelar med en större skola

- Genom att ingå i en större elevgrupp finns ökade möjlighet till gruppdelningar utifrån elevernas olika förutsättningar och behov
- Större möjlighet för eleverna att få särskilt stöd av specialkompetenser
- Bredare socialt kontaktnät för barnen
- Större förutsättningar att eleverna kan få behöriga lärare i *samtliga* ämnen
- Fler lärarkollegor att samarbeta med, få inspiration av och utbyta erfarenheter med - därmed utveckla undervisningen

Pedagogiska fördelar med en liten skola

- Större chans att varje enskild elev blir sedd och inte "försvinner i mängden"

Måluppfyllelse i årskurs 1

Sammanlagt för de fem senaste läsåren nådde eleverna i Västra Harg (de 34 elevers resultat som är kända) målen i svenska i högre utsträckning än kommungenomsnittet, men i lägre utsträckning än kommunsnittet i matematik. I Normlösa nådde eleverna i årskurs 1 målen i högre utsträckning än kommunsnittet i både svenska och engelska.

Måluppfyllelse i årskurs 3

Eftersom Skolverket inte publicerar statistik när färre än 10 elever deltagit i de nationella proven, finns inte så mycket officiella uppgifter tillgängliga för de små skolorna.

För årskurs 3 finns för 2010-talet uppgifter tillgängliga för några av delproven i *Normlösa* skola. I varje ämne görs 7-8 delprov för att bedöma olika aspekter av svenskan respektive matematiken. Sammanlagt för svenska och matematik nådde eleverna våren 2010 i 5 av de 15 delproven bättre resultat än riksgenomsnittet, medan de låg under rikssnittet i 4 delprov. Ett delprov låg i nivå med riket. För 5 delprov var antalet deltagare för litet för att statistik ska redovisas. Jämfört med genomsnittet för Mjölby kommuns skolor ligger Normlösa för hälften av delproven över och hälften under. Utifrån detta begränsade underlag kan sammantaget sägas att Normlösas resultat i de nationella proven i årskurs 3 i svenska och matematik 2010 låg ungefär i nivå med både riket och kommungenomsnittet.

Våren 2012 klarade samtliga de tio eleverna i årskurs 3 i Normlösa kravnivån i fyra av delproven i de nationella proven, medan resultaten är okända i de elva övriga delproven, därför att inte alla elever genomförde alla prov.

I slutet av varje läsår rapporterar samtliga våra skolor hur många elever som nått minst lägsta kravnivån för respektive ämne. Sammanställningen för årskurs 3 visar om man slår samman de fem senaste läsåren och därmed får ett underlag på 41 elever i Normlösa och 26 elever i Västra Harg att elevernas resultat ligger under kommunsnittet i båda skolorna i ämnena svenska, engelska och matematik.

Datum
2014-10-07

Resultat i svenska, engelska och matematik i årskurs 5

För de senaste åren finns inga resultat tillgängliga på nationella proven för Normlösa och Västra Hargs skolor för årskurs 5, men det finns en sammanställning för perioden 2002-2008, som vissa år avser nationella prov och vissa år lärarens helhetsbedömning. Sammanlagt 87 elever gick under de åren i årskurs 5 i Normlösa och 81 elever i Västra Harg. Genom att slå samman resultaten för sju år blir omfattningen på elevunderlaget motsvarande tre klasser i en större skola. Resultaten ligger för Normlösa och Västra Harg aningen under kommungenomsnittet i svenska, medan avvikelsen är något större i engelska och matematik.

	Antal elever 2002 - 2008	Antal som nådde minimikravnivån	% som nådde kraven	Jämförelse kommunsnitt	Avvikelse mot kommunsnitt
NORMLÖSA					
Svenska	85	74	87%	88%	-1%
Engelska	87	69	79%	85%	-6%
Matematik	87	64	74%	81%	-7%
V HARG					
Svenska	80	69	86%	88%	-2%
Engelska	79	62	78%	85%	-7%
Matematik	81	63	78%	81%	-3%

Måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5

Eftersom varje enskild elev i en liten skola ger stort utslag vid omräkning till resultat i procent, presenteras en sammanslagning av resultaten för de senaste fem åren. Underlaget i antal elever blir därmed större, cirka ett 30-tal i vardera skolan, innan omräkning gjorts till procent. Avsikten är att därmed ge en mera rättvisande bild. I och med att sammanställningen avser endast årskurs 5 blir inte samma elev utslagsgivande mer än en gång. Antalet elever är dock fortfarande ganska lågt och därmed statistiskt inte helt säkerställt. Genom att ta resultaten för fem år i rad kan i alla fall inte resultaten bortförklaras helt med tillfälligheter.

Sammanställningen visar att de elever som gått årskurs 5 i Normlösa klarade minimikraven i årskurs 5 i mindre utsträckning än kommungenomsnittet i svenska, engelska och matematik, men hade full måluppfyllelse i övriga ämnen.

I Västra Harg låg eleverna sämre till än kommungenomsnittet i samtliga ämnen utom bild, historia och religion.

Datum
2014-10-07

Sammanfattning av måluppfyllelsen

I jämförelsen har vi för årskurs 1 tagit med svenska och matematik, för årskurs 3 svenska, engelska och matematik samt för årskurs 5 samtliga ämnen.

Normlösa

De yngsta eleverna, de i årskurs 1, har bra resultat i både svenska och matematik.

Eleverna i årskurs 3 har dock genomsnittligt för de fem läsåren 2009/10 till 2013/14 lägre resultat än kommungenomsnittet i ämnena svenska, engelska och matematik.

I årskurs 5 har eleverna lägre resultat än kommungenomsnittet i framför allt svenska. Resultaten är även något under snittet i engelska och matematik. I övriga ämnen har samtliga elever nått minimikraven i respektive ämne.

Västra Harg

Eleverna i årskurs 1 har bra resultat i svenska, men ligger under kommungenomsnittet i matematik.

Eleverna i årskurs 3 har lägre resultat än kommungenomsnittet i samtliga de tre ämnen som jämförts; svenska, engelska och matematik.

I årskurs 5 har eleverna genomsnittligt för de senaste fem åren lägre resultat än kommungenomsnittet i samtliga ämnen utom bild, historia och religionskunskap.

ÖVRIGA ORGANISATORISKA ASPEKTER

Om det blir aktuellt med en nedläggning av skolorna, bör en översyn göras av skolupptagningsområdena. Det kan *eventuellt* finnas anledning att föra över några elever från Normlösa mot Skänninge istället för Mantorp, t ex de som bor i Vallerstad-området. Av motsvarande anledning kan det finnas skäl att se över om några elever från Västra Harg har närmare till Mjölby tätort än Mantorp. Det fria skolvalet kan också göra att elever väljer annan skola än i Mantorp.

För ett par år sedan diskuterades för- och nackdelar med att organisera om hela Mantorps skolområde. En variant som då diskuterades var att samla samtliga elever i årskurs 4-6 på en och samma skola. De båda Vifolkaskolorna skulle kunna göras om till en gemensam skolenhet för årskurs 4-9. Förskoleklass och årskurs 1-3 skulle enligt det alternativet finnas kvar på övriga skolor. Förutsättningarna för en rationell klassorganisation skulle då öka. För- och nackdelar samlades in från lärarna i Mantorp och sammanställdes. Tillgång på slöjdlokaler och fritidshemslokaler var ett par av de lokalmässiga dilemman som uppmärksammades. Utredningen lades sedan vilande. En överföring av elever från Normlösa och Västra Harg lägger inga hinder i vägen för en eventuell större organisationsöversyn i Mantorp om och när dessa tankar återupptas.

Datum

2014-10-07

GLES-/LANDSBYGDSPOLITISKA ASPEKTER

Utbildningsförvaltningens roll är att se till de pedagogiska aspekterna och att hålla sig inom tilldelad budgetram. Av glesbygds-/landsbygdspolitiska skäl kan det dock finnas anledning att ha kvar landsbygdsskolor. I så fall bör dock medel tillskjutas kommuncentralt, så att skolornas fortlevnad inte sker på bekostnad av förutsättningarna för eleverna i kommunens övriga skolor, vilket i viss mån är fallet i nuläget när resurser till landsbygdsskolorna tas inom befintlig budgetram för utbildningsförvaltningen.

FÖRÄLDRASYNPUNKTER

Skolornas fortlevnad har vid ett par tillfällen tidigare varit under diskussion och föräldrar har då reagerat negativt. Så är fallet även denna gång. Synpunkter som framförs är t ex följande: "Lägg inte ner en väl fungerande skola med en fantastisk lärmiljö.... glada och trygga barn....". Föräldrar är oroliga för hur det ska gå för deras barn i en större skola. Restiden med skolskjuts tas också upp.

I sammanhanget bör dock uppmärksammas att det även finns föräldrar som själva valt att byta till skola i Mantorp tätort för sina barn.

BARNKONSEKVENSANALYS

Efter att utbildningsnämnden gett ett inriktningsbeslut om vilket eller vilka alternativ som ska utredas närmare, bör även en barnkonsekvensanalys göras utifrån följande mall:

Typ av förändring/åtgärd/frågeställning (rubrik)	
Namn på skolan	
Datum när analysen upprättas	
Analysen upprättad av (namn & funktion)	
Bakgrund	
Beskrivning av behoven av förändring	
Hur barnens inställning har klarlagts	
Konsekvenser utifrån barnens perspektiv	
Risker med förändringen	
Strategier för att motverka riskerna	
Sammanfattande helhetsbedömning	